

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ 1-8-2022
(Απαλοιφή της λέξης 'ΕΙΣΗΓΗΣΗ')

ΓΝΩΜΗ

Γ9/2022

(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ' (γγ) Ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα, την 22^α Ιουλίου του έτους δύο χιλιάδες είκοσι δύο (2022) ημέρα Παρασκευή και ώρα 9.30 π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κορνά Τράκα, όπου και η έδρα της, συνήλθε η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

1. Πρόεδρος: Μιχαήλ Εκατομμάτης (Αναπληρωτής Πρόεδρος, μέσω τηλεδιάσκεψης)

2. Μέλη: Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Μαρία Στυλιανίδη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Ερωφίλη Χριστοβασίλη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθηνά Σοφιανίδου.

Εισηγήτρια: Ευσταθία Μαραγκού, Οικονομολόγος – Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης, παρέστησαν, η εισηγήτρια Ευσταθία Μαραγκού, ο Προϊστάμενος του Τμήματος Μελετών της Διεύθυνσης Μελετών και Γνωμοδοτήσεων της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., Γιώργος Κυρίτσης, καθώς και ο Προϊστάμενος του Τμήματος Τυποποίησης της Διεύθυνση Ποιότητας & Τυποποίησης του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, Νίκος Σιδηρόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης), ως εκπρόσωπος του ανωτέρω Υπουργείου, , οι οποίοι

αποδεσμεύτηκαν πριν την έναρξη της διαδικασίας της ψηφοφορίας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Αρχής και τη λήψη της απόφασης.

Θέμα: Διατύπωση γνώμης της Αρχής σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ' υποπερ. (γγ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, επί σχεδίου Υπουργικής Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών με θέμα: «Αδρανή υλικά τα οποία προορίζονται για χρήση στα δημόσια έργα».

I. Διαδικαστικά

Με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (αρ. πρωτ. εισερχομένου ΕΑΑΔΗΣΥ 3673/5.7.2022), διαβιβάσθηκε στην Αρχή σχέδιο Υπουργικής Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών και διατυπώθηκε αίτημα περί παροχής σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011, όπως ισχύει. Ακολούθως, κατόπιν επικοινωνίας της Αρχής με το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, διαβιβάστηκαν με το υπ' αριθ. πρωτ. εισερχομένου στην Αρχή 3852/13.7.2022: α) Η εισήγηση του Τμήματος Κατασκευών Β' του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών προς το Συμβούλιο Δημοσίων Έργων, προς έκδοση γνώμης με θέμα «Αδρανή υλικά τα οποία προορίζονται για χρήση στα δημόσια έργα και β) Πίνακας με την σύγκριση/συσχέτιση των προτύπων EN και ΕΛΟΤ-EN.

II. Η υπό εξέταση ρύθμιση

Το υποβληθέν στην Αρχή σχέδιο Υπουργικής Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών έχει ως εξής:

ΘΕΜΑ: Αδρανή υλικά τα οποία προορίζονται για χρήση στα δημόσια έργα.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Σύμφωνα με τις διατάξεις :

1. Του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2011 για τη θέσπιση εναρμονισμένων όρων εμπορίας προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών και για την κατάργηση της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου,
2. Του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 568/2014 της Επιτροπής της 18ης Φεβρουαρίου 2014 για την τροποποίηση του παραρτήματος V του κανονισμού (ΕΕ)

αριθ. 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την αξιολόγηση και την επαλήθευση της σταθερότητας της επίδοσης των δομικών προϊόντων,

3. Του ν. 4270/2014 (Α' 143) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις», όπως ισχύει,
4. Του ν. 4412/2016 (Α' 147) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», και ειδικότερα την παρ. 8 του άρθρου 54,
5. Του ν. 4622/2019 (Α' 133) «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης»,
6. Του ν. 4727/2020 (Α' 184) «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις»,
7. Του ν. 4782/2021 (Α' 36) «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία»,
8. Του π.δ. 70/2015 (Α' 114) περί της ανασύστασης του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων,
9. Του π.δ. 123/2016 (Α' 208) περί της Μετονομασίας του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων σε Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών,
10. Του π.δ. 123/2017 (Α' 151) για τον «Οργανισμό του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών» και ειδικότερα του άρθρο 43 περί διαρθρώσεων και αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Ποιότητας και Τυποποίησης της Γενικής Διεύθυνσης Προδιαγραφών, Μητρώων και Απαλλοτριώσεων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών,
11. Του π.δ. 83/2019 (Α' 121) «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών»,
12. Του π.δ. 84/2019 (Α' 123) «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων»,
13. Του π.δ. 68/2021 (Α' 155) «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών»,

14. Της με αρ. πρωτ. Δ16α/04/773/29-11-1990 (Β' 746) Κοινής Απόφασης Υπουργού Προεδρίας και Αναπληρωτή Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. «Περί εξαιρέσεως διοικητικών πράξεων ή εγγράφων από τον κανόνα των τριών υπογραφών»,
15. Της με αρ. πρωτ. οικ. 509/11/3-1-2017 (Β' 61 Β) Κοινής Απόφασης του Αν. Υπουργού Οικονομικών και της Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης «Αναδιοργάνωση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 58 του ν. 4438/2016 (Α' 220)»,
16. Της με αρ. πρωτ. 309/16-9-2021 (ΥΟΔΔ' 772) Απόφασης ανάθεσης καθηκόντων Γενικής Γραμματέως Υποδομών στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών στη Μαρία Έλλη Γεράρδη,
17. Της με αρ. πρωτ. 312/20-9-2021 (Β' 4346) Απόφασης ανάθεσης αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Υποδομών και Μεταφορών, Γεώργιο Καραγιάννη,
18. Της με αρ. πρωτ. 301258/27-10-2021 (Β' 6778) Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών «Ορισμός αποφαινόμενου οργάνου, διατάκτη και μεταβίβαση εξουσίας υπογραφής «Με εντολή Υπουργού» στον Γενικό Γραμματέα Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών κατά την παρ. 6 άρθρου 13 και τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 37 του ν.4622/2019 (Α' 133)»,
19. Το γεγονός ότι από την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Και αφού λάβαμε υπόψη:

1. Την Έκφραση Τεχνικής Γνώμης (πράξη αρ. 6 της 2ης συνεδρίας στις 25-5-2022) του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων –Τμήμα Κατασκευών Β',
2. Τη με αρ. (άρθρου 2, παρ. 2 περ. γ (γγ) του ν. 4013/2011) σύμφωνη Γνώμη της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων.

Και επειδή:

1. Σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 54, του ν. 4412/16, ειδικά για τις συμβάσεις έργων, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών & Μεταφορών μπορούν να εγκρίνονται προδιαγραφές και κανονισμοί που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των έργων και στην ποιότητα, στον τρόπο σύνθεσης και επεξεργασίας, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων. Με την απόφαση αυτή μπορεί να ορίζεται αν οι

θεσπιζόμενες προδιαγραφές είναι υποχρεωτικές σε κάθε περίπτωση ή ισχύουν προαιρετικά ή ισχύουν ως ελάχιστα όρια.

2. Τα αδρανή υλικά που χρησιμοποιούνται στα δομικά έργα αποτελούν προϊόντα υψηλών απαιτήσεων ασφαλείας

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ε Ι

Άρθρο 1

Τα αδρανή υλικά τα οποία προορίζονται για χρήση στα δημόσια έργα στην Ελλάδα, θα πρέπει να πληρούν υποχρεωτικά τις απαιτήσεις των παρακάτω ευρωπαϊκών εναρμονισμένων πρότυπων:

- EN 12620:2002+A1:2008 «Αδρανή για σκυρόδεμα».
- EN 13043:2002/AC:2004 «Αδρανή ασφαλτομιγμάτων και επιφανειακών Επιστρώσεων οδών, αεροδρομίων και άλλων περιοχών κυκλοφορίας οχημάτων»
- EN 13055-1:2002/AC:2004 «Ελαφρά αδρανή - Μέρος 1: Ελαφρά αδρανή για σκυροδέματα, κονιάματα και ενέματα»
- EN 13055-2:2004 «Ελαφρά αδρανή - Μέρος 2: Ελαφρά αδρανή ασφαλτομιγμάτων, επιφανειακών επιστρώσεων και εφαρμογών με σταθεροποιημένα ή μη σταθεροποιημένα υλικά»
- EN 13139:2002/AC:2004 «Αδρανή κονιαμάτων»
- EN 13242:2002+A1:2007 «Αδρανή υλικών σταθεροποιημένων με υδραυλικές κονίες ή μη σταθεροποιημένων για χρήση στα τεχνικά έργα και την οδοποιία»
- EN 13383-1:2002/AC:2004 «Φυσιικοί ογκόλιθοι - Μέρος 1: Προδιαγραφή»
- EN 13450:2002/AC:2004 «Αδρανή για έρμα σιδηροδρομικών γραμμών»

Τα ανωτέρω ευρωπαϊκά εναρμονισμένα πρότυπα εμπίπτουν στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 305/2011.

Άρθρο 2

Το σύστημα αξιολόγησης και επαλήθευσης της σταθερότητας της επίδοσης για τους διάφορους τύπους αδρανών υλικών και ανάλογα με την χρήση για την οποία προορίζονται στα δημόσια έργα, καθορίζεται στον ακόλουθο πίνακα.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ

Προϊόν	Σύστημα αξιολόγησης και επαλήθευσης της σταθερότητας της επίδοσης
Αδρανή για σκυρόδεμα EN 12620:2002+A1:2008	2+
Αδρανή ασφαλτομιγμάτων και επιφανειακών επιστρώσεων οδών, αεροδρομίων και άλλων περιοχών κυκλοφορίας οχημάτων EN 13043:2002/AC:2004	2+
Ελαφρά αδρανή - Μέρος 1: Ελαφρά αδρανή για σκυροδέματα, κονιάματα και ενέματα EN 13055-1:2002/AC:2004	2+
Ελαφρά αδρανή - Μέρος 2: Ελαφρά αδρανή ασφαλτομιγμάτων, επιφανειακών επιστρώσεων και εφαρμογών με σταθεροποιημένα ή μη σταθεροποιημένα υλικά	2+
Αδρανή κονιαμάτων EN 13139:2002/AC:2004	4
Αδρανή υλικών σταθεροποιημένων με υδραυλικές κονίες ή μη σταθεροποιημένων για χρήση στα τεχνικά έργα και την οδοποιία EN 13242:2002+A1:2007	2+
Φυσικοί ογκόλιθοι - Μέρος 1: Προδιαγραφή EN 13383-1:2002/AC:2004	4
Αδρανή για έρμα σιδηροδρομικών γραμμών EN 13450:2002/AC:2004	2+

Οι απαιτήσεις των προαναφερόμενων συστημάτων 2+ και 4 καθορίζονται στο παράρτημα V του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 305/2011, όπως αντικαταστάθηκε από τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 568/2014 της Επιτροπής της 18ης Φεβρουαρίου 2014 για την τροποποίηση του παραρτήματος V του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την αξιολόγηση και την επαλήθευση της σταθερότητας της επίδοσης των δομικών προϊόντων.

Άρθρο 3

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από την δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

II. Αρμοδιότητα Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011: «2. Η Αρχή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες: [...] γ) Γνωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις και συμμετέχει στις οικείες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές. Τα αρμόδια όργανα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής. Ειδικότερα: [...] γγ) Οι λοιπές κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση νόμου, εξαιρουμένων των προκηρύξεων, καθώς και οι κανονισμοί άλλων δημοσίων οργάνων και αναθετουσών αρχών, όπως ιδίως οι κανονισμοί που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 5 παρ. 3 του ν.2286/1995, συμπεριλαμβανομένων των κανονισμών εσωτερικής λειτουργίας των κατά περίπτωση αρμόδιων ελεγκτικών διοικητικών οργάνων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, κατά το μέρος που οι εν λόγω πράξεις και κανονισμοί ρυθμίζουν θέματα δημοσίων συμβάσεων, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής.

Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της παρούσας περίπτωσης ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα(30) ημερών από την περιέλευση των ανωτέρω σχεδίων διατάξεων στην Αρχή, με μέριμνα του οικείου οργάνου. Μετά την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας οι σχετικές πράξεις μπορούν να εκδοθούν και χωρίς τη γνώμη της Αρχής."

Στο βαθμό που το ως άνω σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης περιλαμβάνει ρυθμίσεις που αφορούν δημόσιες συμβάσεις, εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Αρχής για παροχή σύμφωνης γνώμης κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011.

III. Συναφείς διατάξεις

1. Το σύνολο των διατάξεων του ν. 4412/2016 και, ειδικότερα το αρ. 54 Τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 42 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) - Εξουσιοδοτική διάταξη,

- παρ. 1: «Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στην περ.1 του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α' παρατίθενται στα έγγραφα της σύμβασης και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. [...]»

Σύμφωνα με το ανωτέρω παράρτημα ως «πρότυπο» νοείται η τεχνική προδιαγραφή που έχει εγκριθεί από αναγνωρισμένο οργανισμό με δραστηριότητα τυποποίησης, για επαναλαμβανόμενη ή διαρκή εφαρμογή, της οποίας όμως η τήρηση δεν είναι υποχρεωτική.» Μια κατηγορία προτύπου αποτελεί το ευρωπαϊκό πρότυπο (εδ. β'): πρότυπο εγκεκριμένο από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης που έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού·

- παρ. 3 «Οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους:

α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς προσδιορισμένες ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση,
β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών πρότυπων, σε ευρωπαϊκές τεχνικές εγκρίσεις, σε κοινές τεχνικές προδιαγραφές, σε διεθνή πρότυπα, σε άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης ή -όταν αυτά δεν υπάρχουν- σε εθνικά πρότυπα, σε εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή σε εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών, κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τον όρο ή «ισοδύναμο»,

γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση α', με παραπομπή, ως τεκμήριο συμβατότητας προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β',
δ) με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην περίπτωση β' για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στην περίπτωση α' για ορισμένα άλλα χαρακτηριστικά.

- παρ. 8: «Ειδικά για τις συμβάσεις έργων, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορούν να εγκρίνονται προδιαγραφές και κανονισμοί που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των έργων και στην ποιότητα, στον τρόπο σύνθεσης και επεξεργασίας, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων. Με την απόφαση αυτή μπορεί να ορίζεται αν οι θεσπιζόμενες προδιαγραφές είναι υποχρεωτικές σε κάθε περίπτωση ή ισχύουν προαιρετικά ή ισχύουν ως ελάχιστα όρια.».

2. Το σύνολο των διατάξεων του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2011 για τη θέσπιση εναρμονισμένων όρων εμπορίας προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών και για την κατάργηση της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου, και ειδικότερα,

2.1. Το αρ. 8. «Γενικές Αρχές και χρήση της σήμανσης CE».

- παρ. 4: «Κράτος μέλος δεν μπορεί να απαγορεύει ούτε να εμποδίζει, εντός της επικράτειάς του ή υπό την ευθύνη του, τη διαθεσιμότητα στην αγορά ή τη χρήση των προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών που φέρουν τη σήμανση CE, όταν οι δηλωθείσες αποδόσεις αντιστοιχούν στις απαιτήσεις για τη χρήση αυτή στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.» και

- παρ. 5: «Κάθε κράτος μέλος διασφαλίζει ότι η χρήση των προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών που φέρουν τη σήμανση CE δεν εμποδίζεται από κανόνες ή όρους οι οποίοι επιβάλλονται από δημόσιους ή ιδιωτικούς οργανισμούς που ενεργούν ως δημόσιες επιχειρήσεις ή ως δημόσιοι οργανισμοί βάσει μονοπωλιακής θέσης ή με δημόσια εντολή, όταν οι δηλωθείσες αποδόσεις αντιστοιχούν στις απαιτήσεις για τη χρήση αυτή στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.».

- παρ. 6: «Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη στις απαιτήσεις τους για τις δομικές κατασκευές, καθώς και άλλοι εθνικοί κανόνες σχετικά με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά των προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών, πρέπει να συνάδουν με τα εναρμονισμένα πρότυπα.»,

και το παράρτημα V αυτού, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει από τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 568/2014 της Επιτροπής της 18ης Φεβρουαρίου 2014 (για την τροποποίηση του παραρτήματος V του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την αξιολόγηση και την επαλήθευση της σταθερότητας της επίδοσης των δομικών προϊόντων).

2.2 Το αρ. 17 «Εναρμονισμένα πρότυπα».

- παρ. 3: «Ως «εναρμονισμένο πρότυπο» ορίζεται (βλ. αρ. 2, εδ. 11 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 305/2011) το πρότυπο που θεσπίζει ένας από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης που παρατίθενται στο παράρτημα Ι της οδηγίας 98/34/ΕΚ, βάσει αιτήματος που εκδίδει η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 6 της εν λόγω οδηγίας. Τα εναρμονισμένα πρότυπα καθορίζουν τις μεθόδους και τα κριτήρια για την αξιολόγηση της απόδοσης των προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών σε σχέση με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά τους. Τα εναρμονισμένα πρότυπα, κατά περίπτωση και χωρίς να διακυβεύεται η ακρίβεια, η αξιοπιστία ή η σταθερότητα των αποτελεσμάτων, θεσπίζουν μεθόδους λιγότερο επαχθείς από τη διενέργεια δοκιμών για την αξιολόγηση της απόδοσης των προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών σε σχέση με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά τους.».

- παρ. 4: Οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί τυποποίησης καθορίζουν στα εναρμονισμένα πρότυπα τον εφαρμοστέο έλεγχο της παραγωγής στο εργοστάσιο, κατά τον οποίο λαμβάνονται υπόψη οι ειδικοί όροι της διαδικασίας κατασκευής των σχετικών προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών. Το εναρμονισμένο πρότυπο περιλαμβάνει τεχνικές λεπτομέρειες απαραίτητες για την εφαρμογή του συστήματος αξιολόγησης και επαλήθευσης της σταθερότητας της απόδοσης.

- παρ. 5 «...Με την επιφύλαξη των άρθρων 36 έως 38, από την ημερομηνία λήξης της περιόδου συνύπαρξης το εναρμονισμένο πρότυπο είναι ο μόνος τρόπος που χρησιμοποιείται για την κατάρτιση δήλωσης απόδοσης για προϊόν του τομέα των δομικών κατασκευών το οποίο καλύπτει. Στο τέλος της περιόδου συνύπαρξης, τα αντικρουόμενα εθνικά πρότυπα αποσύρονται και τα κράτη μέλη τερματίζουν την ισχύ όλων των αντικρουόμενων εθνικών διατάξεων.»

IV. Επί της νομιμότητας, της σκοπιμότητας και του περιεχομένου της προτεινόμενης κοινής υπουργικής απόφασης.

A. Με το εν λόγω σχέδιο Υπουργικής Απόφασης, επιχειρείται αφενός, η θέσπιση τεχνικών προδιαγραφών για τα αδρανή υλικά εφόσον προορίζονται για χρήση στα δημόσια έργα στην Ελλάδα και ο ορισμός ως υποχρεωτικών των απαιτήσεων που θέτουν τα ευρωπαϊκά εναρμονισμένα πρότυπα για τα αδρανή υλικά (γεγονός που από το έτος 2019 έως το σήμερα προκύπτει από ευθεία παραπομπή στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου) κατ' εφαρμογή του αρ. 54 παρ. 8 του ν. 4412/2016 και, αφετέρου, η θέσπιση συστήματος αξιολόγησης και επαλήθευσης της σταθερότητας της

επίδοσης για τους διάφορους τύπους αδρανών υλικών και ανάλογα με την χρήση για την οποία προορίζονται στα δημόσια έργα. Η τελευταία ρύθμιση (βλ. αρ. 2 της υπό εξέταση Υ.Α.) αποτελεί επιλογή της Ελλάδας ως κράτος μέλος της Ε.Ε., απορρέουσα τόσο από τον κανονισμό αριθ. 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 568/2014 της Επιτροπής όσο και από τα σχετικά ευρωπαϊκά εναρμονισμένα πρότυπα.

Ως προς τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, εντοπίζονται κάποιες επισημάνσεις και είναι οι ακόλουθες:

- Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του άρθρου 1 του εξεταζόμενου σχεδίου Υ.Α συνάδουν με το πνεύμα και τους θεσπισμένους όρους της ανωτέρω ενωσιακής νομοθεσίας για τη διαθεσιμότητα και διάθεση στην αγορά προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών, συμφώνως με τους εναρμονισμένους κανόνες σχετικά με την έκφραση της απόδοσης των προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών σε σχέση με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά τους και σχετικά με τη χρήση της σήμανσης CE στα εν λόγω προϊόντα.

Ωστόσο, παρατηρείται η αναφορά στο σώμα της Υ.Α. των ευρωπαϊκών εναρμονισμένων προτύπων αποκλειστικά με τον επίσημο τίτλο τους (εκ των ευρωπαϊκών οργανισμών τυποποίησης), ενώ παρατηρείται ότι η υιοθέτησή τους από τον εθνικό φορέα πιστοποίησης για την Ελλάδα οδηγεί σε διαφοροποιημένη τιτλοφόρηση των εναρμονισμένων προτύπων και διάθεσή τους στην εγχώρια αγορά υπό διαφορετικό τίτλο. Η εν λόγω αναφορά βρίσκεται σε αντιδιαστολή, επίσης, με την προγενέστερη αποτύπωση των εναρμονισμένων προτύπων στην παρελθοντική σχετική Υ.Α. για τα αδρανή υλικά (αριθμ. 5328/122 ΦΕΚ Β 386/20.3.2007), υπό τον τίτλο που αποδίδει ο ΕΛΟΤ στα εναρμονισμένα πρότυπα.

Βεβαίως, από την 1^η Ιουλίου 2013, ισχύει ο κανονισμός (ΕΕ) 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για τη θέσπιση εναρμονισμένων όρων εμπορίας προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών και για την κατάργηση της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου» και το διορθωτικό επί αυτού, όπως δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΟJΕΕL103/10-15/12.4.13). Συνεπώς από την 1^η Ιουλίου 2013 καθίσταται άμεσα υποχρεωτική η χρήση των ευρωπαϊκών εναρμονισμένων προτύπων, οι τίτλοι των οποίων δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ χωρίς να απαιτείται η ενσωμάτωση τους στην εθνική νομοθεσία, όπως γινόταν με την ισχύ της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ ((ΕΝ). (Πρβλ τα εναρμονισμένα πρότυπα αδρανών όπως αναφέρονται στο

«Summary of references of harmonised standards published in the Official Journal – Regulation (EU) No 305/2011» - Brussels, 20.12.2019. <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/49237/>.)

Παρόλα αυτά, κρίνεται σκόπιμη η παράλληλη αναφορά των εναρμονισμένων προτύπων με την τιτλοφόρηση που λαμβάνουν από τον ΕΛΟΤ, τόσο για την καλύτερη εναρμόνιση με την τρέχουσα πρακτική (χρήση των εναρμονισμένων προτύπων στην εγχώρια αγορά), όσο και για την αύξηση της σαφήνειας σχετικά με την ερμηνεία της Υ.Α., γεγονός που διευκολύνει το έργο των κατασκευαστών και των κοινοποιημένων οργανισμών που είναι εξουσιοδοτημένοι να εκτελούν καθήκοντα τρίτων μερών στη διαδικασία αξιολόγησης και επαλήθευσης της σταθερότητας της επίδοσης των δομικών προϊόντων, συμβάλλοντας έτσι θετικά στην ανταγωνιστικότητα του κατασκευαστικού τομέα στο σύνολό του.

Επίσης, το αρ. 1 της Υ.Α. δεν φαίνεται να κινείται στο πνεύμα του κανονισμού Ε.Ε. 568/2014 της Επιτροπής (Σκέψη 2 & παράρτημα V εδάφιο 1.6.) ως προς την αναγνώριση του δυναμικού χαρακτήρα των ευρωπαϊκών τεχνικών αξιολογήσεων καθόσον δε συμπεριλαμβάνει στις υποχρεωτικές απαιτήσεις, με τις οποίες οφείλουν να συμμορφώνονται τα παραγόμενα αδρανή υλικά, τις ευρωπαϊκές τεχνικές αξιολογήσεις. Χρήζει, λοιπόν, αναφοράς, στα πλαίσια της παρούσας, η απουσία πρόβλεψης ως υποχρεωτική απαίτηση της ευρωπαϊκής τεχνικής αξιολόγησης για την ειδική περίπτωση των προϊόντων για τα οποία έχουν εκδοθεί ευρωπαϊκές τεχνικές αξιολογήσεις (πρόβλεψη η οποία υπήρξε στο ιστορικό της εθνικής ρύθμισης για την εναρμόνιση με τον ανωτέρω κανονισμό, και συγκεκριμένα στην καταργηθείσα Υ.Α. αριθ. 5328/122 ΦΕΚ Β 386/20.3.2007). Προτείνεται να επανεξεταστεί εάν κρίνεται σκόπιμη (και για την οικογένεια των αδρανών υλικών) η θέσπιση, ως υποχρεωτικής, της απαίτησης συμμόρφωσης, διαζευκτικά, με εναρμονισμένα πρότυπα ή με ευρωπαϊκές τεχνικές αξιολογήσεις, κατά περίπτωση.

- Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του άρθρου 2 του εξεταζόμενου σχεδίου Υ.Α., στο βαθμό που συνιστούν κατάρτιση των απαιτήσεων που επιλέγει να θέσει η Ελλάδα ως κράτος μέλος για το σύστημα αξιολόγησης και επαλήθευσης της σταθερότητας της επίδοσης για τα αδρανή υλικά, αποτελούν στοιχείο σκοπιμότητας το οποίο άπτεται της αρμοδιότητας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και δεν αξιολογείται στα πλαίσια της παροχής της παρούσας γνώμης από την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.. Η σχετική τεχνική γνωμοδότηση του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων –Τμήμα Κατασκευών Β΄ – υπ’ αριθ. 6 πράξης της 2ης συνεδρίας στις 25-5-2022, καθιστά σαφές ως προς τη σκοπιμότητα της ρύθμισης ότι, **για τη χρήση των αδρανών υλικών στα δημόσια έργα** θα πρέπει να υπάρχουν οριζόντιες εθνικές απαιτήσεις επιπέδου

ασφαλείας τιθέμενων εκ των εναρμονισμένων προτύπων και η ότι η αξιολόγηση και επαλήθευση της σταθερότητας της επίδοσης αυτών θα πρέπει να διενεργείται κυρίως σύμφωνα με το σύστημα 2+ (ή το σύστημα 4 για τα αδρανή κονιαμάτων και τους φυσικούς ογκόλιθους), διότι τα αδρανή υλικά που χρησιμοποιούνται στα δομικά έργα αποτελούν προϊόντα υψηλών απαιτήσεων ασφαλείας.

Στο σημείο αυτό αναφέρεται, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 28 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 305/2011, η αξιολόγηση και η επαλήθευση της σταθερότητας της επίδοσης των δομικών προϊόντων σε σχέση με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά τους διενεργείται σύμφωνα με τα συστήματα που καθορίζονται στο παράρτημα V του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 305/2011, ενώ το τελευταίο έχει τροποποιηθεί από τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 568/2014 της Επιτροπής *ώστε να ανταποκρίνεται στην τεχνολογική πρόοδο, να προβλέπεται η ειδική περίπτωση των προϊόντων για τα οποία έχουν εκδοθεί ευρωπαϊκές τεχνικές αξιολογήσεις, καθώς και για να βελτιωθούν η σαφήνεια, και η κατανομή αρμοδιοτήτων ανάμεσα στον κατασκευαστή και τους κοινοποιημένους οργανισμούς.* Η υπό εξέταση Υ.Α. θεσπίζει ανά κατηγορία δομικού υλικού τα εθνικώς υποχρεωτικά συστήματα αξιολόγησης και επαλήθευσης της σταθερότητας της επίδοσης των δομικών προϊόντων, όσον αφορά τη χρήση τους στα δημόσια έργα, κατ' εφαρμογή των οποίων ο κατασκευαστής συντάσσει τη δήλωση επίδοσης και προσδιορίζει τον τύπο του προϊόντος (με βάση τις αξιολογήσεις και τις επαληθεύσεις της σταθερότητας της επίδοσης). Το σύστημα που επιλέγεται υποχρεωτικά για την πλειοψηφία των ομάδων της υπό εξέταση Υ.Α. είναι το Σύστημα 2+.¹, που απαιτεί την συμμετοχή κατά τη διαδικασία αξιολόγησης κοινοποιημένου οργανισμού πιστοποίησης, σύμφωνα και με την από 28-04-2022 εισήγηση της αρμόδιας Δ/σης ποιότητας και τυποποίησης (Δ22).

¹ Σύμφωνα με την παρ. 1.3. του Παραρτήματος"

Σύστημα 2+ α) Ο κατασκευαστής διενεργεί: i) αξιολόγηση της επίδοσης του δομικού προϊόντος βάσει της δοκιμής (συμπεριλαμβανομένης της δειγματοληψίας), του υπολογισμού, των πινακοποιημένων τιμών ή της περιγραφικής τεκμηρίωσης του προϊόντος· ii) έλεγχο της παραγωγής στο εργοστάσιο· iii) δοκιμές των δειγμάτων που λαμβάνονται στη μονάδα παραγωγής από τον κατασκευαστή σύμφωνα με το προβλεπόμενο πρόγραμμα δοκιμών. β) Ο κοινοποιημένος οργανισμός πιστοποίησης του ελέγχου παραγωγής στο εργοστάσιο αποφασίζει σχετικά με την έκδοση, τον περιορισμό, την αναστολή ή την απόσυρση του πιστοποιητικού συμβατότητας του ελέγχου της παραγωγής στο εργοστάσιο με βάση το αποτέλεσμα των ακόλουθων **αξιολογήσεων και επαληθεύσεων που έχει πραγματοποιήσει ο εν λόγω οργανισμός**: i) της αρχικής επιθεώρησης της μονάδας παραγωγής και του ελέγχου της παραγωγής στο εργοστάσιο· ii) της συνεχούς εποπτείας, της εξέτασης και της αξιολόγησης του ελέγχου της παραγωγής στο εργοστάσιο.

- Περαιτέρω, σύμφωνα με την προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 3 της εξεταζόμενης ΥΑ, η έναρξη ισχύος αυτής, θα αρχίσει αμέσως μετά τη δημοσίευσή της στο σχετικό Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. Εφόσον οι προς υιοθέτηση ρυθμίσεις καταλαμβάνουν και εκτελούμενες συμβάσεις έργων, σκόπιμο θα ήταν να εξεταστεί η πρόβλεψη ρητής μεταβατικής διάταξης για όσες συμβάσεις έργων έχουν εκκινήσει ή και θα εκκινήσουν, μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης της εξεταζόμενης νομοθετικής ρύθμισης. Η προτεινόμενη μεταβατική διάταξη δύναται να συσχετιστεί με το γεγονός ότι από το έτος 2019 κι έπειτα, ήτοι από την κατάργηση της προϋφιστάμενης συναφούς Υ.Α. (αρίθ. 5328/122 ΦΕΚ Β 386/20.3.2007) με την υπ' αριθ. 27421 ΦΕΚ Β' 958/2019 Υ.Α. έχει παρέλθει ικανό χρονικό διάστημα (περί των τριών ετών) και η εν λόγω εθνική κανονιστική πρωτοβουλία πιθανότατα αιφνιδιάζει την αγορά, δεδομένου του προτεινόμενου εφαρμοστέου εφεξής συστήματος αξιολόγησης για την πλειοψηφία των κατηγοριών αδρανών υλικών, το οποίο περιλαμβάνει αυξημένες απαιτήσεις ασφαλείας-πιστοποίησης (σύστημα 2+), και, ενδεχομένως, θα επιφέρει σε κάποιες περιπτώσεις επιβαρύνσεις του εκάστοτε προϋπολογισμού και προσωρινές δυσχέρειες στην ομαλή εκτέλεση των συμβάσεων αυτών.

Εν κατακλείδι, η υπό εξέταση Υ.Α.:

- Δε φαίνεται να υπερβαίνει την εξουσιοδοτική διάταξη του αριθ. 54 του Ν. 4412/2016, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.
- Δε χρήζει συνολικής επανεξέτασης, δύνανται, ωστόσο, να ληφθούν υπόψιν οι παρατηρήσεις της Αρχής ώστε να επιτευχθεί α) δυνατότητα πληρότητας των τασσόμενων υποχρεωτικών τεχνικών απαιτήσεων για τα αδρανή υλικά εφόσον δομικά προϊόντα που δεν καλύπτονται πλήρως από εναρμονισμένο πρότυπο καλύπτονται εντούτοις από Ευρωπαϊκή Τεχνική Αξιολόγηση (ETA) σύμφωνα με το αρ. 2 παρ. 13 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 305/2011, β) μια πιο ακριβής περιγραφή των εναρμονισμένων προτύπων, όπως υιοθετούνται από τον ΕΛΟΤ, προς μεγαλύτερη συνοχή με την ορολογία που χρησιμοποιείται στην εγχώρια αγορά, και γ) μεταβατική διάταξη για όσες συμβάσεις έργων έχουν εκκινήσει ή και θα εκκινήσουν, μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης της εξεταζόμενης νομοθετικής ρύθμισης.

Β.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, η Αρχή, αποφασίζει ομόφωνα την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του υποβληθέντος σχεδίου Υπουργικής Απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών με θέμα: «Αδρανή υλικά τα οποία προορίζονται για χρήση στα δημόσια έργα», Μελετών και Εκτέλεσης Έργων της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου Ανώνυμη Εταιρεία, σύμφωνα με την παράγραφο 2 περ. γ' (γγ) του άρθρου 2 του ν. 4013/2011, με τις προαναφερόμενες παρατηρήσεις και τις προτεινόμενες βελτιώσεις καθώς και για τους λόγους που αναφέρονται στο κεφάλαιο IV της παρούσας γνωμοδότησης, προκειμένου, ιδίως, να μην τίθενται ζητήματα συμβατότητας προς το ενωσιακό δίκαιο, όπως ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το ν. 4412/2016, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Αθήνα, 22 Ιουλίου 2022

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Μιχαήλ Εκατομμάτης

